

Čtenářská gramotnost

Úroveň čtenáře	3. úroveň – průzkumník
Cílová dovednost	Zpracování informací
Časový odhad	Aktivita – 30 minut Sebehodnocení – 15 minut
Pomůcky	Psací potřeby, tabule, pracovní listy nebo volné papíry do každé skupiny

Popis dovednosti

Čtenář interpretuje a reprodukuje podstatné informace z textu. Určí autorský záměr, hlavní myšlenku.

Forma aktivity

Skupinová

Použité metody a strategie

Životabáseň

Využití textu

Český jazyk, literatura: nonsensová poezie; ORV: Osobnost kreativita

Struktura lekce

Motivace:

Objevování principů nonsensové poezie.
Dokončování básně Christiana Morgensterna *Rýma*.

Rýma skáče po terase
oběť už si hledá, zdá se.

Už skáče, na rtech úsměšek,
na osobu jménem Pešek.

Pan Pešek řekne hned: hepčí!
a do týdne se nezlepší.

1. Učitel napíše na tabuli pouze první verš z básně: *Rýma skáče po terase*.
2. Děti pracují ve dvojicích/skupinách. Společně si do Pracovního listu 1 tento verš opíší, vymyslí a připiší verš druhý (popřípadě i další).
3. Poté, co děti vymyslí 2. verš, vyučující napíše na tabuli 2. verš básně: *oběť už si hledá, zdá se*.
4. Děti své verše nečtou. Po odhalení 2. autorova verše dáváme dětem pokyn, že mohou svůj 2. verš předělat (pokud chtějí) a že mohou přidávat verše další.
5. Stejným způsobem odtajníme ještě 3. a 4. verš. (Neodhalujeme celou báseň).

Uvědomění:

6. Společně se pokusíme princip básničky odvodit (inverzní vyjádření, nejsou naplněna naše stereotypní a zkušenostmi ověřená očekávání, uplatněn sdružený rým). Možná, že sami čtenáři vysloví, že jde o nesmysl.

Reflexe:

7. Po pochopení principu nonsensové poezie mají děti za úkol doplnit 1. verš: *Rýma skáče po terase* o 5–10 svých veršů na stejném principu jako autor (lze využít Pracovní list 2).
8. Vytvořené básně děti přečtou společně ostatním.
9. Dvojice/skupiny si vzájemně svoje básničky hodnotí. Hodnotíme, nakolik se povedlo dodržet styl prvních 3 veršů (kritérii porovnání může být vtip, absurdita, nesmyslnost, inverze, sdružený rým...).
10. Na závěr napíšeme původní verzi básničky na tabuli a můžeme ji nyní porovnávat celou. Cílem aktivity není se co nejvíce přiblížit originálu, ale vystihnout autorský styl a naladit se na „nesmyslné“ vidění světa.

Sebehodnocení – metodické okénko

Tabulka sebe/hodnocení umožňuje čtenáři a učiteli ohodnotit zvládnutí konkrétní dovednosti na základě výkonu čtenáře v aktivitě. Sebe/hodnocení provádí čtenář samostatně nebo dle možností čtenáři navzájem po skončení aktivity, vyučující pomáhá vysvětlením rozdílů mezi jednotlivými úrovněmi zvládnutí, aby se čtenáři dokázali ohodnotit, např. pomocí otázek reflektujících proběhnuvší aktivitu nebo na žákovských pracích ukazuje konkrétní projevy rozdílné míry zvládnutí úkolu.

Úskalí

Doplní učitel po skončení aktivity.

Odkazy, zdroje

MORGENSTERN, Christian a Egon BONDY, MACHOVEC, Martin (ed.). *Šibeniční písně*. 2. vyd. Praha: Labyrint, 2010. ISBN 978-80-85935-49-3.

<http://www.respektneboli.eu/pedagogove/archiv-metod/zivotabasen>

